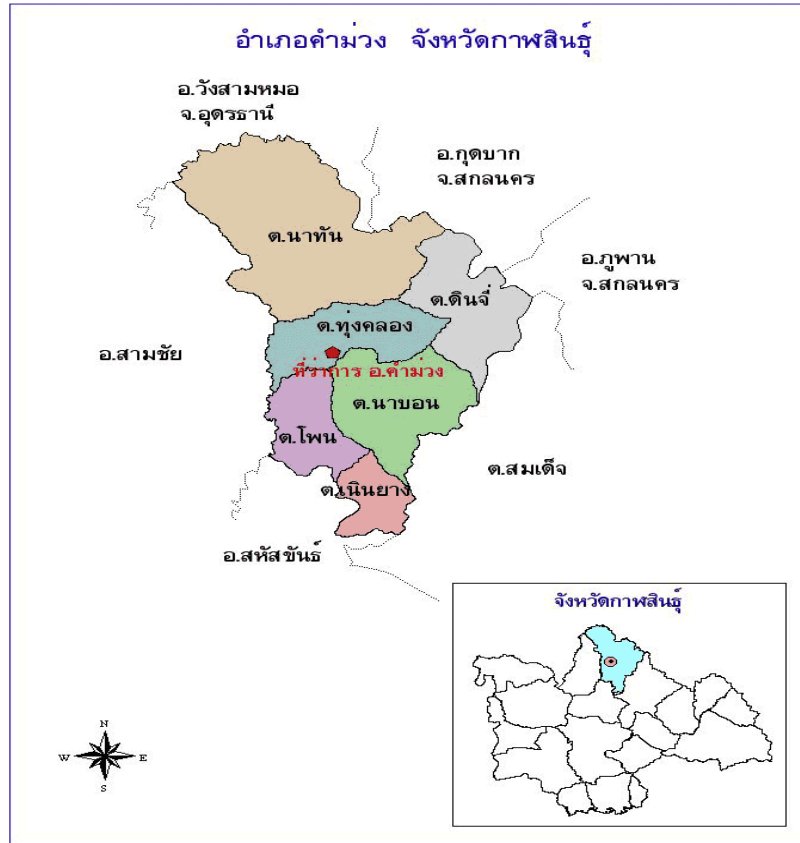

ข้อมูลทั่วไป

แผนที่อำเภอคำม่วง

ประวัติความเป็นมา

อำเภอคำม่วง เดิมขึ้นอยู่กับการปกครองของอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ กระทรวงมหาดไทย ได้ประกาศจัดตั้งกิ่งอำเภอคำม่วงขึ้น เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2515 และได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งอำเภอคำม่วง ในวันที่ 18 กันยายน 2519 โดยที่ว่าการอำเภอคำม่วง ตั้งอยู่บ้านคำม่วง หมู่ที่ 4 ตำบล ทุ่งคลอง “คำม่วง” มีความหมายแยกออกเป็น 2 คำ คือ คำว่า “คำ” และ “ม่วง” เป็นการเรียกลักษณะของธารน้ำที่ไหลซึมจากพื้นดินตลอดปี และบังเอิญไหลผ่านต้นมะม่วงใหญ่ เมื่อมองดูจึงเหมือนธารน้ำไหลจากโคนต้นมะม่วง จึงนำมาตั้งชื่อเป็น “ลำห้วยคำม่วง” และได้นำมาตั้งชื่อเป็นบ้านคำม่วง และอำเภอคำม่วง ตามลักษณะภูมิประเทศของที่ตั้งอำเภอคำม่วง สำหรับชนกลุ่มแรกที่มาอยู่บริเวณบ้านคำม่วงอพยพมาจากบ้านกุดสิม (ปัจจุบันบ้านกุดสิมขึ้นการปกครองกับอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์) โดยได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านเก่าเตื่อ (ปัจจุบัน คือ หมู่ที่ 6 ตำบลทุ่งคลอง) ต่อมาได้เกิดโรคไข้ระบาดจึงได้ย้ายมาที่โคกคำม่วงและได้ขยายไปตั้งหมู่บ้านต่างๆ จนถึงปัจจุบัน

สภาพทั่วไป

อำเภอคำม่วงตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 84 กิโลเมตร มีพื้นที่ 621 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 388,125 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี และอำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
 ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสมเด็จ และอำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
 ทิศตะวันออกติดต่อกับ อำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร และอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

ลักษณะภูมิประเทศ

อำเภอคำม่วงพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและภูเขา รวมทั้งเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธาร และยังเป็นป่าไม้เขตอุทยานแห่งชาติภูพาน ป่าสงวนเขตภูพาน และป่าตามมติคณะรัฐมนตรี พื้นที่โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง บางส่วนเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นถึงลอนลึก แล้วลาดไปทางทิศใต้และทิศตะวันออก มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ประมาณ 200 เมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายและลูกรัง

ลักษณะภูมิอากาศ

อากาศมักมีฝนตกชุก แต่ในบางปีจะมีฝนทิ้งช่วงบ้าง โดยฤดูฝนจะเริ่มประมาณเดือน พฤษภาคม-ตุลาคม ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็นเป็นระยะเวลาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ส่วนฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้โดยทั่วไปจึงขึ้นอยู่กับการผลิตภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน

การคมนาคม

เส้นทางที่ใช้ติดต่อกับอำเภอคำม่วง มี 4 เส้นทาง ได้แก่

1. เส้นทางจังหวัดกาฬสินธุ์-อำเภอสมเด็จ-ปากทางสร้างเสี้ยว-หนองยาง-ที่ว่าการอำเภอคำม่วง ระยะทาง 84 กิโลเมตร สภาพถนนลาดยาง
2. เส้นทางจังหวัดกาฬสินธุ์-อำเภอสหัสขันธ์-ปากทางสร้างเสี้ยว-หนองยาง-ที่ว่าการอำเภอคำม่วง ระยะทาง 78 กิโลเมตร สภาพถนนลาดยาง
3. เส้นทางอำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี-ที่ว่าการอำเภอคำม่วง ระยะทาง 22 กิโลเมตร ถนนลาดยาง

4. เส้นทางอำเภอกุศุดบาก จังหวัดสกลนคร-บ้านดิงจี ที่ว่าการอำเภอคำม่วงระยะทาง37 กิโลเมตร ถนนลูกรัง รพช.

ข้อมูลเขตพื้นที่การปกครอง

อำเภอคำม่วงแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 6 ตำบล 71 หมู่บ้าน 11,445 หลังคาเรือน ประกอบด้วย

1. ตำบลทุ่งคลอง 13 หมู่บ้าน
2. ตำบลโพน 10 หมู่บ้าน
3. ตำบลดิงจี 11 หมู่บ้าน
4. ตำบลนาบอน 11 หมู่บ้าน
5. ตำบลนาทัน 16 หมู่บ้าน
6. ตำบลเนินยาง 10 หมู่บ้าน

อำเภอคำม่วง ประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น 8 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลคำม่วง
2. เทศบาลตำบลโพน
3. เทศบาลตำบลนาทัน
4. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคลอง
5. องค์การบริหารส่วนตำบลโพน
6. องค์การบริหารส่วนตำบลดิงจี
7. องค์การบริหารส่วนตำบลนาบอน
8. องค์การบริหารส่วนตำบลเนินยาง

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ภาษา และศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือ ศาสนาพุทธมีการทำบุญ และมีประเพณีปฏิบัติเช่นเดียวกับประเพณีอีสานโดยทั่วไป เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ประเพณีบายสีสู่ขวัญ ประเพณีบุญพระเวช ฟ้อนรำผู้ไท ศิลปหัตถกรรมการจักสาน ผ้าขิด และผ้าไหมแพรวาอันลือชื่อ ด้านภาษา มีภาษาใช้ในท้องถิ่น 2 ภาษา คือ ภาษาไทยอีสานหรือไทยลาว และภาษาผู้ไทยหรือภูไท

การสาธารณูปโภค

มีไฟฟ้า น้ำประปา และโทรศัพท์ ใช้ทุกหมู่บ้าน

แหล่งน้ำที่สำคัญ

อำเภอคำม่วงมีแหล่งน้ำสำคัญ ดังนี้

1. ลำห้วยสังกะ มีต้นกำเนิดบริเวณเทือกเขาภูพาน บริเวณภูหลวง บ้านโพนแพง ตำบล ดินจี้ และบ้านโนนค้อ ตำบลนาทัน โดยไหลมาบรรจบกันที่บ้านหนองสระพัง ตำบลนาทัน บ้านห้วยยาง และบ้านหนองแก่นทราย ตำบลสำราญ บ้านหนองซอแง ตำบลโพน ผ่านบ้านแกตำบลโนนศิลา อำเภอ สหัสขันธ์ ลงสู่เขื่อนลำปาว

2. ลำห้วยสมอบท ต้นกำเนิดเทือกเขาภูพาน ณ บ้านดินจี้ ไหลผ่านบ้านโนนศรีสวัสดิ์ ตำบลนาบอน บ้านโพน บริเวณติดต่อทั้งสองหมู่บ้านไหลมาบรรจบห้วยสังกะบริเวณบ้านหนองซอแง

แหล่งท่องเที่ยว

อำเภอคำม่วงมีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ดังนี้

1. พระบรมธาตุเจดีย์ฐิตสีลมหาเถรานุสรณ์ วัดป่ารังสีปาลีวัน ตำบลโพน
2. ศูนย์วัฒนธรรมผู้ไทย ผ้าไหมแพรวาบ้านโพน ตำบลโพน หมู่ที่ 5
3. ซากไม้กลายเป็นหินและสินค้าภูมิปัญญาชาวบ้าน เช่น เทียนอบสมุนไพรไผ่ไผ่ขี้ผึ้ง ต.นาบอน
4. แหล่งชุดค้นพบซากดึกดำบรรพ์โบราณล้านปี ซากไดโนเสาร์ 150 ล้านปี ณ ภูน้อย

บ้านโคกสนาม ม.3 ตำบลดินจี้

5. น้ำตกตาดโตน อยู่ห่างจากอำเภอ 23 กิโลเมตร ตั้งอยู่บ้านดินจี้ ตำบลดินจี้
6. อ่างเก็บน้ำห้วยสมอบท ห่างจากอำเภอคำม่วง 25 กิโลเมตร ตั้งอยู่ หมู่ที่ 7 บ้านโนนหนามแห้ง ตำบลดินจี้
7. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนหลวงเฉลิมพระเกียรติ ร.9 มีเนื้อที่ทั้งหมด จำนวน 22 ไร่
8. ภูพันหยอด แหล่งท่องเที่ยวมรดกทางธรรมชาติ ต.ทุ่งคลอง
9. วัดป่าภูเขาทอง ตำบลทุ่งคลอง
10. แหล่งโบราณคดี อายุอยู่ระหว่าง 3,000-5,000 ปี ร่วมสมัยวัฒนธรรมบ้านเชียง ชุดพบที่บ้าน

โนนค้อ ม.14 ต.นาทัน

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไป อำเภอคำม่วง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน
1. โรงพยาบาลขนาดกลาง (F2)	1 แห่ง
2. รพ.สต./PCU รพ./สอ. (P2)	8 แห่ง
3. สถานพยาบาลที่ไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน(คลินิก)	7 แห่ง
4. คลินิกทันตกรรม	1 แห่ง
5. ร้านขายยา	8 แห่ง
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน	30 แห่ง
7.โรงเรียนประถมศึกษา	25 แห่ง
8. โรงเรียนมัธยมศึกษา	2 แห่ง
9. ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียน	1 แห่ง
10. วิทยาลัยการอาชีพ	1 แห่ง
11. โรงงานน้ำดื่ม	4 แห่ง
12. อสม.	970 คน
13. สุขศาลา	71 แห่ง

ตารางที่ 2 อัตรากำลังบุคลากร คปสอ.คำม่วง ปี 2562

บุคลากร	หน่วยงาน		รวม	บุคลากร: ปชก.
	รพ.คำม่วง	สสอ.คำม่วง		
แพทย์	5	0	5	1 : 9,686
ทันตแพทย์	3	0	3	1 : 16,143
เภสัชกร	7	0	7	1 : 6,918
พยาบาลวิชาชีพ	52	14	66	1 : 733
นักวิชาการสาธารณสุข	3	16	19	
นักเทคนิคการแพทย์	4	0	4	
นักรังสีการแพทย์	1	0	1	

บุคลากร	หน่วยงาน		รวม	บุคลากร: ปชก.
	รพ.คำม่วน	สสอ.คำม่วน		
นักกายภาพบำบัด	3	0	3	
จพ.สาธารณสุข	0	11	11	
จพ.ทันตสาธารณสุข	3	5	8	
จพ.เภสัชกรรมชุมชน	6	0	6	
จพ.แพทย์แผนไทย	2	2	4	
อื่นๆ	90	20	110	
รวม	179	68	247	

ตารางที่ 3 ข้อมูลประชากรอำเภอคำม่วน (ข้อมูลจาก รายงานความครอบคลุมการลงทะเบียน (Coverage) จังหวัดกาฬสินธุ์ (ธันวาคม 2561)

ลำดับ	เครือข่ายบริการ	รหัสสถานบริการ	ประชากรทั้งหมด (ราย)
1.	สอ.บ้านเก่าเตื่อ	05390	1,121
2.	รพ.สต.บ้านโพน	05391	6,378
3.	รพ.สต.บ้านดินจี่	05392	7,186
4.	รพ.สต.บ้านนาบอน	05393	6,490
5.	รพ.สต.บ้านนาตาล	05394	9,282
6.	รพ.สต.บ้านดงสวนพัฒนา	05395	3,181
7.	รพ.สต.บ้านสูงเนิน	05396	5,048
8.	รพ.คำม่วน	11084	9,768
รวม			48,454

